

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-931

21.10.2024

Tryg Forsikring NUF

Næringsliv

Manglende utvidelse av speditøransvarsforsikring? – fal. § 2-1.

Sikrede tegnet bl.a. speditøransvarsforsikring hos foretaket i 2017. Foretaket sendte i den forbindelse skjemaet "Oppsigelse/flytting av forsikring" til sikredes daværende foretak, hvor det var påført at flyttingen/oppsigelsen gjaldt "Hele avtalen". Sikrede hadde i sin tidligere forsikringsavtale utvidet forsikringen til å dekke rettslig erstatningsansvar for skade på fartøy under utøvelse av stevedorevirksomhet. En tilsvarende utvidelse ble ikke tegnet av foretaket. Sikrede søkte i 2023 erstatning for skader på et skip forårsaket av stevedore. Foretaket avsto erstatningskravet under henvisning til at forsikringen ikke omfattet skader forårsaket av stevedore. Sikrede anførte at skaden ville vært dekket under den tidligere forsikringsavtalen, og at foretaket måtte være ansvarlig på tilsvarende vilkår. Sikrede hadde ment å tegne en identisk avtale som den daværende, noe som ble bekreftet av at det i skjemaet ble oppgitt at flyttingen gjaldt "Hele avtalen". Foretaket var ikke enig i dette, og anførte at formålet med skjemaet kun var å si opp en eksisterende forsikringsavtale, og at skjema ikke kunne tas til inntekt for at det var avtalt identiske vilkår. Uansett hadde sikrede en plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere dersom avtalen ikke tilfredstilte forsikringsbehovet. Nemnda kom til at forsikringsavtalen ikke omfattet skade som følge av stevedore. Nemnda kom videre til at foretaket heller ikke var ansvarlig for skaden som følge av brudd på informasjonsplikten, og viste blant annet til at det aktuelle unntaket ikke kunne anses som en vesentlig begrensning, samt at sikrede hadde plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere dersom avtalen ikke tilfredstilte dekningsbehovet.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 251 966

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes speditøransvarsforsikring for skader på skip voldt ved stevedorevirksomhet.

Sikrede var inntil 2017 forsikret med speditøransvarsforsikring hos If Skadeforsikring NUF. Denne avtalen hadde følgende klausul for stevedorevirksomhet:

Forsikringen utvides til å omfatte rettslige erstatningsansvar for skade på fartøy under utøvelse av stevedorevirksomhet. Ansvar for tidstap og avbruddstap er ikke dekket. Egenandel for denne utvidelsen er kr 100.000 pr skadetilfelle.

Sikrede flyttet forsikringen til foretaket i 2017. Den nye forsikringen hadde ingen tilsvarende klausul for stevedorevirksomhet.

Sikrede søkte 8.3.23 erstatning for skader skipet var påført under et losseoppdrag med følgende beskrivelse:

Under lossing (X): Varer spuntjern. Sikringen som holder kjetting på plass for løst, røk. Resultat: Spuntjern gled ut av kjetting og falt ned på dørken i lasterommet, resulterte i hull i dørk, skadet ballasttank, vann kom

inn i lasterommet.

Foretaket avsto kravet 19.9.23, under henvisning til at speditøransvarsforsikringen ikke omfattet skade på skipet forårsaket av stevedore. Foretaket viste til at det ville informere skadelidte om avslaget, samt at sikrede ikke anså seg ansvarlig for skaden. Sikrede har etter det opplyste utbetalt erstatning til skadelidte.

Sikrede klaget på avslaget 15.1.24 og anførte at foretaket måtte være ansvarlig for skaden fordi foretaket ved en feil under avtaleinngåelsen ikke hadde tegnet en tilsvarende dekning som sikrede hadde i sitt tidligere foretak. Sikrede hadde ment å tegne en tilsvarende forsikringsdekning, og en slik dekning ville ha dekket den inntrufne skaden. Vedlagt klagen fulgte sikredes tidligere forsikringsavtale, samt oppsigelsesskjema datert 28.8.17. Sikrede anførte at skjema bekreftet at det var avtalt å tegne en tilsvarende forsikring, da oppsigelsen gjaldt "*Hele avtalen*".

Foretaket opprettholdt 6.2.24 sitt standpunkt etter ny vurdering. Formålet med oppsigelsesskjemaet var å si opp eksisterende forsikringer, og skjemaet kunne ikke forstås slik at det var avtalt identiske forsikringsvilkår. Forsikringsavtalen hadde uansett vært fornyet seks ganger etter avtaleinngåelsen, og sikrede måtte derfor ha reklamert dersom dekningen ikke var i samsvar med forsikringsbehovet.

Sikrede krever erstatning for kr 251 966 under speditøransvarsforsikringen, med tillegg av forsinkelsesrenter fra 11.2.24. Dette tilsvarer dekningen sikrede ville fått dekket av sitt tidligere foretak.

Sikrede anfører at foretaket må være ansvarlig for skaden vurdert etter forsikringsavtalen i sikredes tidligere foretak. Ved tegning av forsikringsavtalen var det en forutsetning for sikrede at det ble tegnet en identisk avtale som den sikrede allerede hadde. Forsikringen ble ikke sagt opp, men flyttet. Dette bekreftes av det aktuelle skjemaet hvor det fremgikk at flyttingen gjelder "*Hele avtalen*". Det ville være meningsløst å ta bort en sentral del av forsikringen og tegne en ny uten den sentrale delen av forsikringen. Sammenligningsgrunnlaget er da også borte.

Sikrede ville ikke ha tegnet forsikringen uten en dekning for slike skader som den inntrufne. Sikrede var av den oppfatning at avtalen var tilsvarende den foregående avtalen, og hadde derfor ingen oppfordring til å undersøke dette nærmere. Foretaket måtte ha informert om denne begrensningen for å kunne gjøre denne gjeldende.

Forsikringsforetaket avviser ansvar, og anfører at den inngåtte forsikringsavtalen ikke dekker skader på skipet forårsaket av stevedore.

Det er gjort endringer i avtalens pkt. 3, som er samme vilkårspunkt hvor unntak for skader på skip forårsaket av stevedore er inntatt. Det er imidlertid ikke avtalt at det aktuelle unntaket ikke skulle gjelde, og foretaket kan ikke se at dette har vært tema i forbindelse med avtaleinngåelsen.

Formålet med oppsigelsesskjemaet var å si opp eksisterende forsikringer, og skjema kan ikke tolkes slik at det er avtalt identiske forsikringsvilkår.

Det følger dessuten av fast nemndspraksis at sikrede har plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere dersom avtalen ikke tilfredsstiller dekningsbehovet. Sikrede har i tillegg til dokumentene fra avtaleinngåelsen mottatt seks fornyelser av forsikringsavtalen. Det følger av alminnelige avtalerettslige prinsipper at forsikringstakeren innen rimelige grenser blir bundet av ordlyden i forsikringstilsagnet dersom det ikke reklameres uten ugrunnet opphold.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under sikredes speditøransvarsforsikring for skade på skipet forårsaket ved stevedorevirksomhet.

Sikredes forsikring Vilkår BANGA118 omfatter etter punkt 3.1:

det erstatningsansvar sikrede pådrar seg etter Nordisk Speditørforbunds Alminnelige Bestemmelser av 1. januar 2016, NSAB2015, under utøvelse av spedisjonsoppdrag, når skaden konstateres i forsikringstiden.

Rettslig ansvar sikrede måtte pådra seg i egenskap av stevedore. Ikke i noe tilfelle svarer selskapet for skade på selve skipet forårsaket av stevedore.

Ansvar for skade på skipet er etter denne klausulen klart unntatt. Spørsmålet er om foretaket likevel er ansvarlig for skaden som følge av brudd på informasjonsplikten.

Foretakets informasjonsplikt ved avtaleinngåelsen er regulert av tidligere fal. § 2-1, slik den lød før lovendringen 1.7.22:

I forbindelse med tegningen av en forsikring skal selskapet i nødvendig utstrekning legge forholdene til rette for at forsikringstakeren kan vurdere forsikringstilbudet. Herunder skal det gi opplysninger om det er vesentlige begrensninger i dekningen i forhold til det forsikringstakeren med rimelighet kan vente er dekket under vedkommende forsikring, om alternative dekningsformer og om tilleggsdekninger som det markedsfører. Gjelder tegningen flere forsikringer, skal det opplyses om premien for hver av forsikringene

Ifølge forsikringsbeviset for sikredes speditøransvarsforsikring i tidligere foretak gjaldt forsikringen «Speditøransvar» med følgende klausul for "Stevedorevirksomhet":

Forsikringen utvides til å omfatte rettslige erstatningsansvar for skade på fartøy under utøvelse av stevedorvirksomhet. Ansvar for tidstap og avbruddstap er ikke dekket. Egenandel for denne utvidelsen er kr 100.000 pr skadetilfelle.

Det følger av klausulen at ansvar for skader på skipet under utøvelse av stevedorevirksomhet i utgangspunktet ikke er omfattet av speditøransvarsforsikringen, slik at dette ansvaret må dekkes gjennom en individuell utvidelse av dekningen.

Sikrede anfører at foretaket må være ansvarlig for skaden på tilsvarende vilkår, da sikredes intensjon ved avtaleinngåelsen var å tegne en tilsvarende avtale med minst like god dekning. Spørsmålet blir da om unntaket utgjør en vesentlig begrensning i dekningen i forhold til det forsikringstakeren med rimelighet kan vente er dekket under vedkommende forsikring. Et unntak i en speditøransvarsforsikring for skade på skipet voldt av stevedor kan ikke isolert sett anses som en vesentlig begrensning i forsikringen. Det dreier seg om et helt begrenset unntak i en omfattende forsikring som gjelder forskjellige typer av transport og logistiktjenester. Spørsmålet blir derfor hva sikrede hadde rimelig grunn til å forvente.

Tegningssituasjonen er i liten grad belyst, og forsikringsbeviset for forsikringsperioden etter avtaleinngåelsen er ikke fremlagt. Forsikringsbevis utstedt 4.10.22 angir på side 5 under punktet "Sikkerhetsforskrift FA218":

Det er notert at for speditøroppdrag benyttes normalt NSAB 2015.

Det er også notert at sikrede benytter drone i tilknytning til virksomheten.

(...)

Vilkår BANGA118 punkt 3.2.2. endres slik at skade på containere er omfattet av forsikringen.

Nemnda legger til grunn at tidligere forsikringsbevis har samme innhold. Forsikringsbeviset viser at forsikringen er utvidet til å også omfatte skade på containeren, slik at utvidelse av denne forsikringsdekningen nødvendigvis må ha vært et tema mellom partene. Sikrede har imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at sikrede ba om at speditøransvarsforsikringen ble utvidet til å også omfatte skade på selve skipet forårsaket av stevedore.

Sikrede anfører at unntaket gjelder en «sentral del» av forsikringen. Sikrede må imidlertid ha vært klar over at dette ansvaret i utgangspunktet var unntatt fra speditøransvarsforsikringen og måtte dekkes gjennom en tilleggsdekning siden dette var avtalt som individuelt tillegg under tidligere forsikring. En tilsvarende utvidelse fremgår ikke av forsikringsbeviset i den nye forsikringen. Ved å lese forsikringsbeviset ville han derfor oppdaget at det ikke var noen tilleggsdekning.

Sikrede anfører at forsikringsavtalen ikke ville blitt inngått dersom det ikke ble tegnet en tilsvarende dekning som den sikrede opprinnelig hadde. Det er ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at sikrede fremla sin daværende forsikringsavtale på tegningstidspunktet. Det er derfor ingen holdepunkter for at foretaket var kjent med hvilke utvidelser sikrede hadde i tidligere foretak eller at sikrede ga foretaket informasjon som tilsa at sikrede hadde rimelig grunn til å forvente likelydende vilkår.

Sikrede viser til at oppsigelsesskjemaet for overføring av forsikringen til nytt foretak sa at oppsigelsen gjelder "*Hele avtalen*". Nemnda tolker dette skjemaet slik at oppsigelsen gjelder hele avtalen i den forstand at alle forsikringsavtaler sikrede hadde i tidligere foretak skulle overføres, og ingen avtale bli igjen i avgivende foretak. Oppsigelsesskjemaet gir ingen dekningsgaranti. En slik garanti må evt. tas inn i forsikringsbeviset. Dette er ikke uvanlig ved overføring av forsikringsavtaler til nytt foretak, men er ikke tatt inn i denne avtalen.

Nemnda kan ikke se holdepunkter for at sikrede i forbindelse med avtaleinngåelsen presenterte et behov for en forsikring som omfattet rettslig erstatningsansvar for skade på fartøy under utøvelse av stevedorevirksomhet. Foretaket hadde i så fall heller ikke noe grunnlag for å opplyse om denne begrensningen eller tilby tilleggsdekning. Som nevnt ovenfor ville sikrede også lett oppdaget forholdet om han hadde lest forsikringsbeviset. Langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at sikrede plikter å lese forsikringsbeviset og reklamere om det ikke stemmer med vedkommendes dekningsbehov, jf. f.eks. FinKN 2024-372, 2020-525 og 2021-134. Nemnda viser her også til NOU 1983:56 s. 53:

Det kan imidlertid tenkes at det oppstår en misforståelse, at agenten gjør en feil under utfyllingen, eller at feilen oppstår under den videre behandling av dokumentene i selskapet. Forsikringstakeren må ha plikt til å lese nøye gjennom tilsagnet, og si fra dersom han mener at det ikke stemmer med det som er avtalt. Selv om bestemmelsen ikke inneholder noen uttrykkelig reklamasjonsregel, må det følge av vanlige avtalerettslige prinsipper at forsikringstakeren innen rimelige grenser blir bundet av ordlyden i forsikringstilsagnet dersom han ikke reklamerer uten ugrunnet opphold.

Begrunnelsen for dette er at sikrede vet hva slags avtale han ønsker å inngå, mens det kan være vanskelig for foretaket å oppdage at avtalen er basert på en misforståelse eller feil under avtaleinngåelsen. Det er vanskelig for foretaket å fange opp at avtalen ikke tilfredsstiller sikredes dekningsbehov dersom sikrede selv ikke reklamerer på forholdet, jf. FinKN 2020-525. Sikrede anfører at han ikke så noe behov for å sjekke forsikringsbeviset fordi han mente «hele avtalen» var overført, men dette er en rettsvillfarelse han selv må bære risikoen for. Avtalen ble fornyet flere gange uten at sikrede reagerte, og dette må være hans risiko.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).